

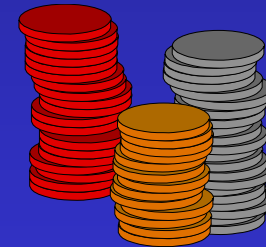
Farmacodynamie: huidige gegevens

antibiotica :

In functie
v.d. tijd

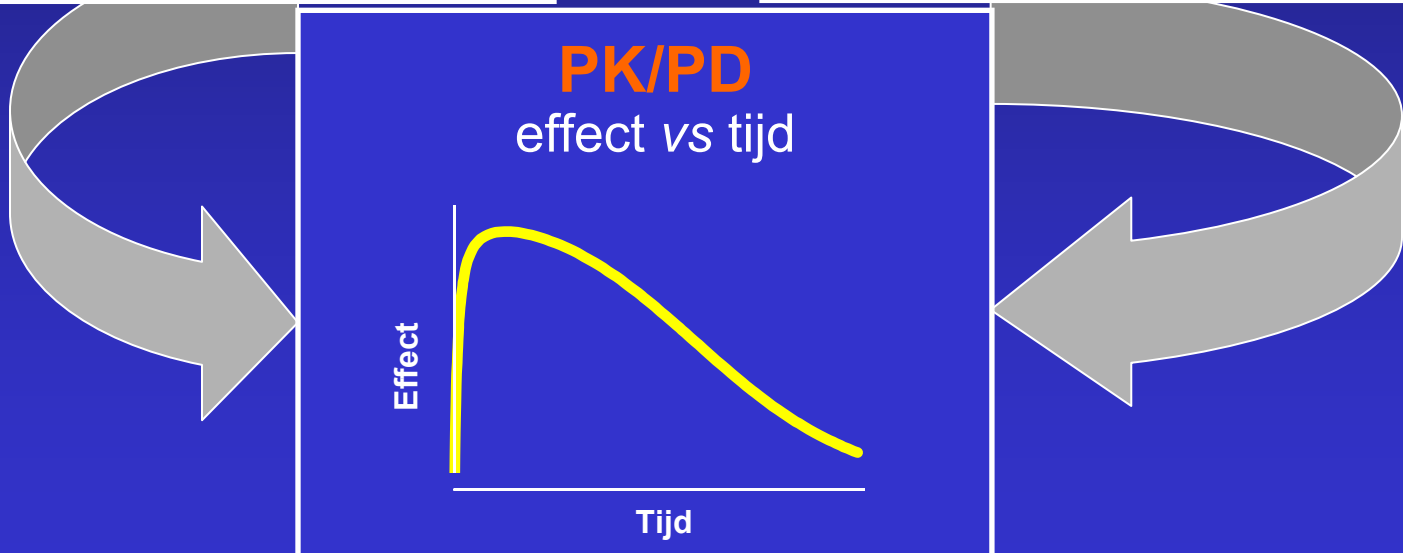
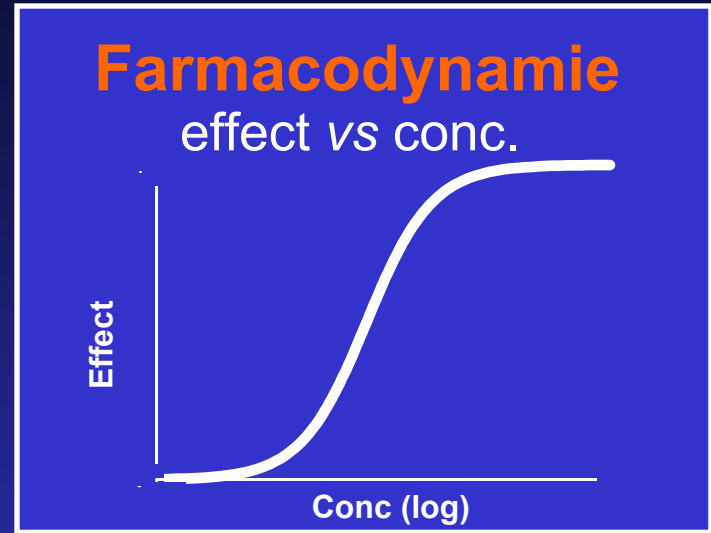
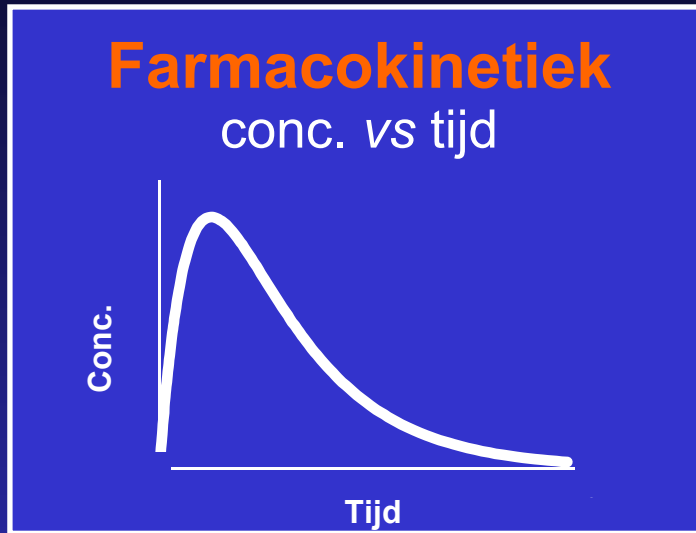

In functie v. d.
concentratie

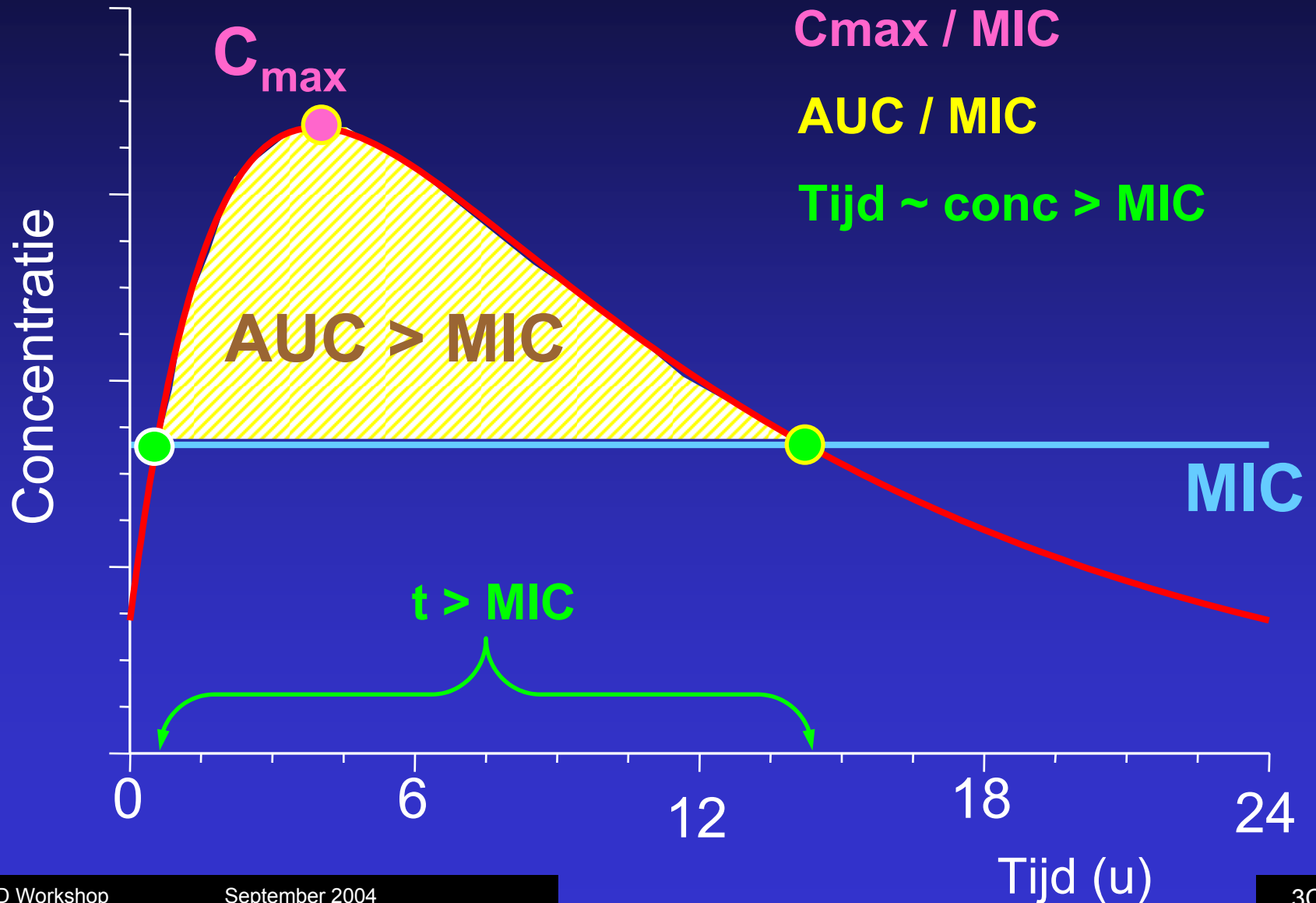

Hoe moet men doseren ?

Van farmacokinetiek naar farmacodynamie ...

Van farmacokinetiek naar farmacodynamie...

Voornaamste PK/PD-kenmerken van antibiotica

De huidige antibiotica kunnen in
3 groepen verdeeld worden :

- tijdsafhankelijk ($T > MIC$)
- AUC / MIC - afhankelijk
- tegelijkertijd AUC / MIC
én piek / MIC -afhankelijk

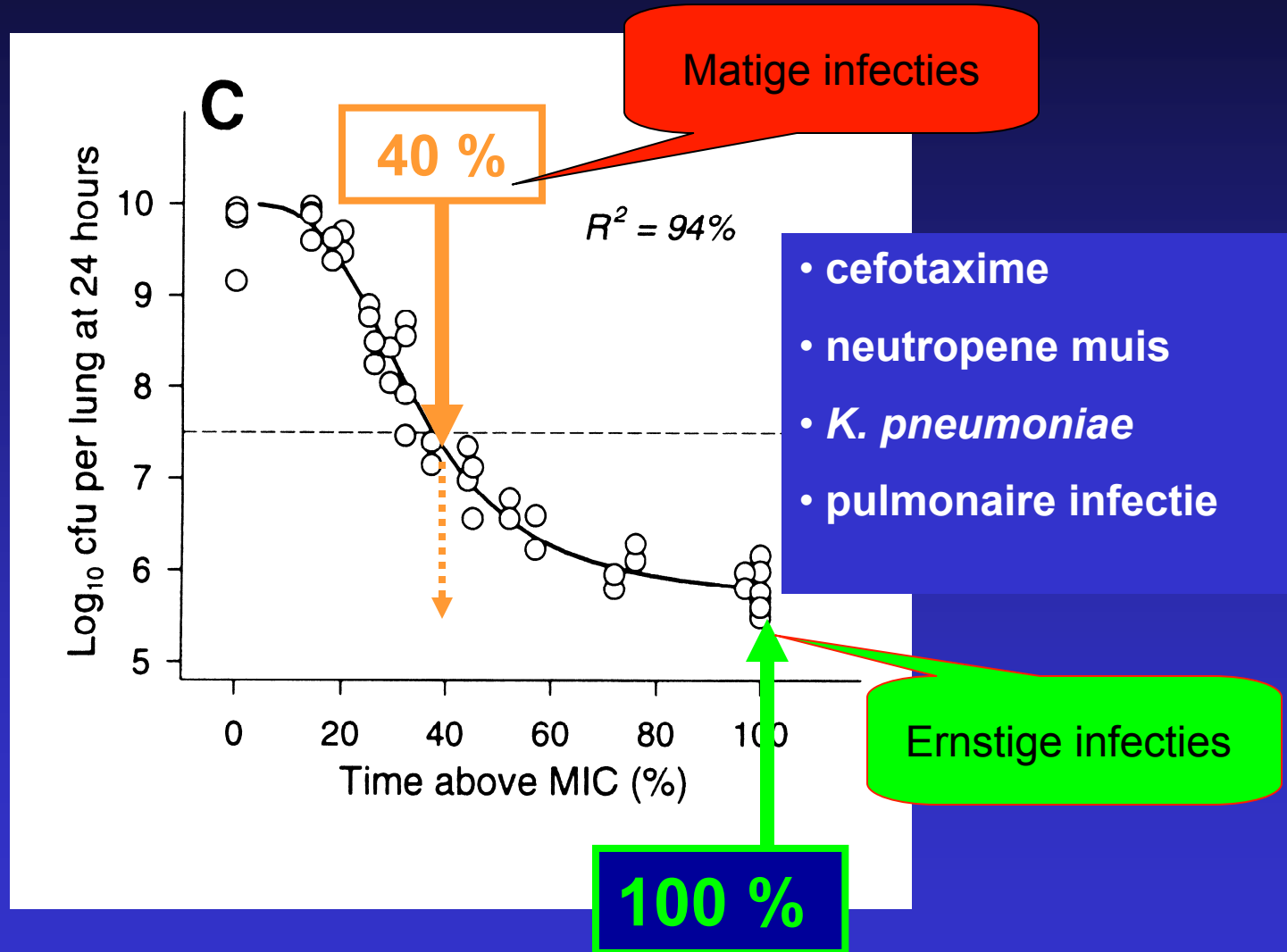
Antibiotica van Groep # 1

(naar W.A. Craig, 2000; herzien in 2002)

1. Antibiotica met tijdsafhankelijke effecten en geen of weinig aanhoudende neveneffecten

AB	PK/PD-parameter	Doel
β -lactams clindamycine oxazolidinonen flucytosine	Tijd > MIC	Duur van de blootstelling maximaliseren

Hoelang moet men boven de MIC blijven ?

Meer experimentele gegevens met penicilline, cephalosporine en carbapenem ...

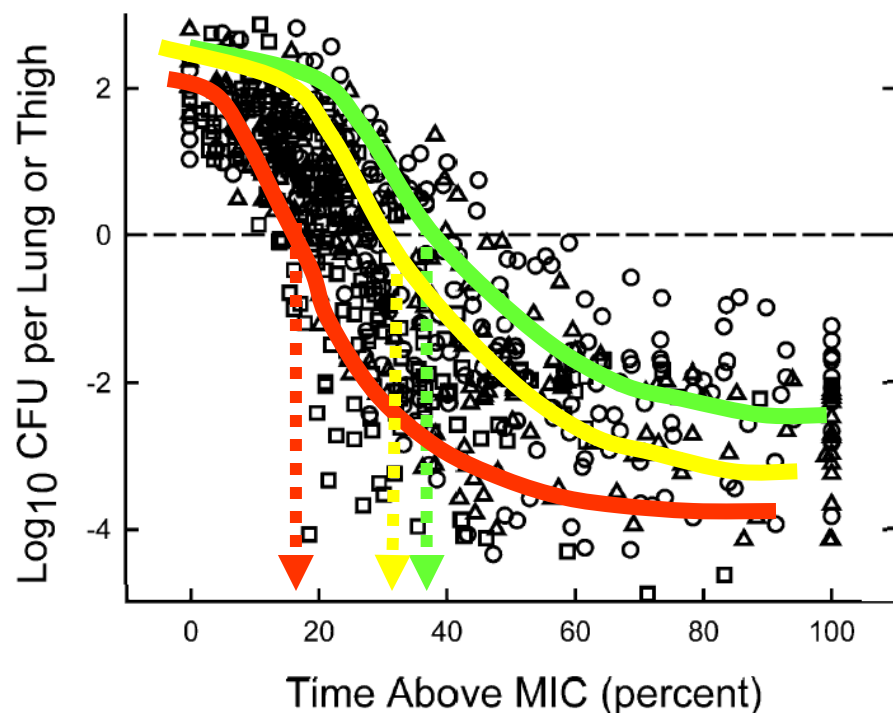

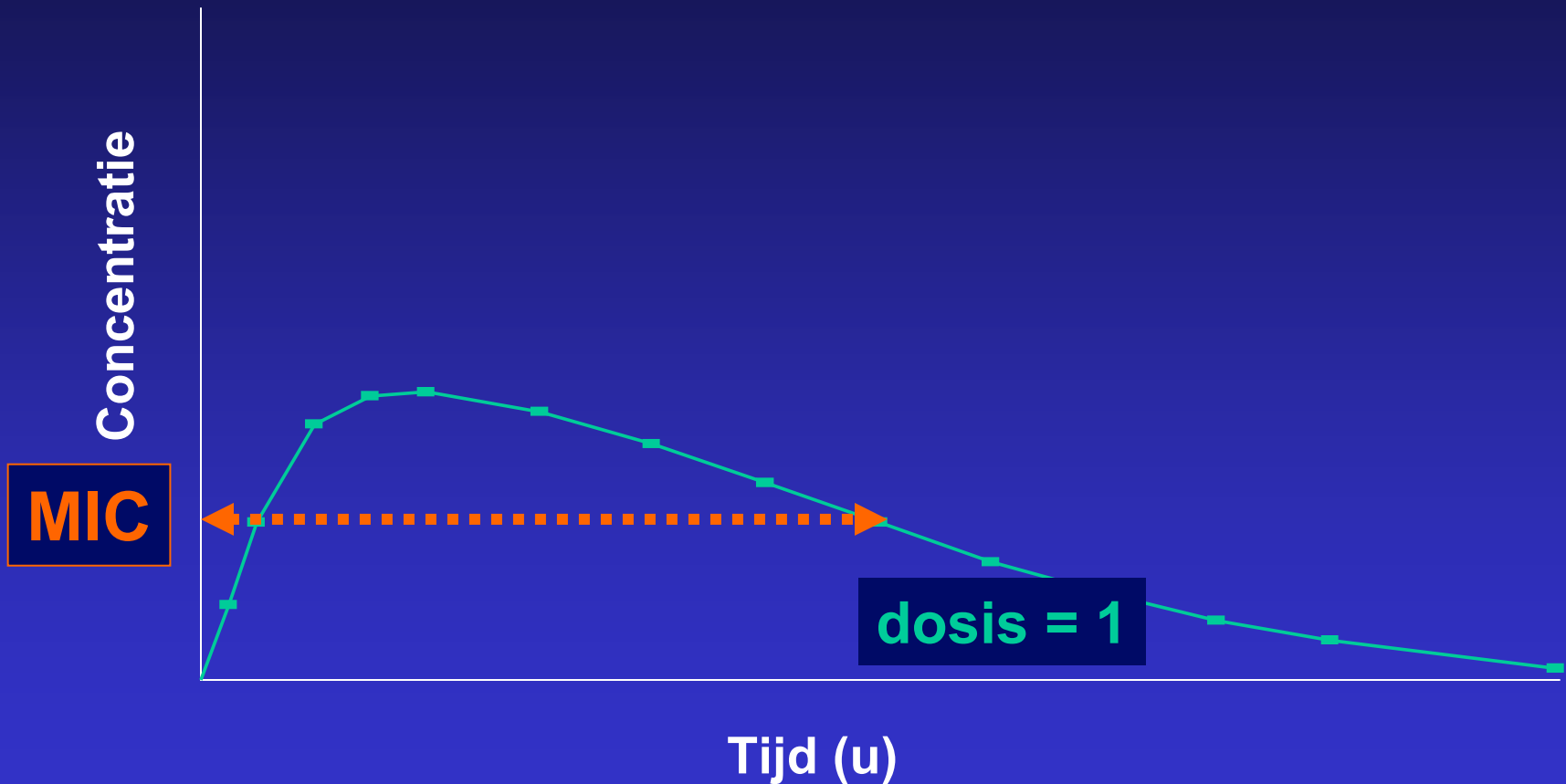
Fig. 7. Relationship between the change in log₁₀ CFU per thigh or lung for various pathogens following 24 h of therapy with different doses of penicillins (Δ), cephalosporins ($\circ$), and carbapenems ($\square$)

Verschillende pathogenen

- identiek dosis-respons model
- verschillend bij $T > MIC$ voor een statisch effect (penicill. > carbap.)
- Verschillend E_{max} (penicill. < carbap.)

Hoe kan men $T > MIC$ optimaliseren ?

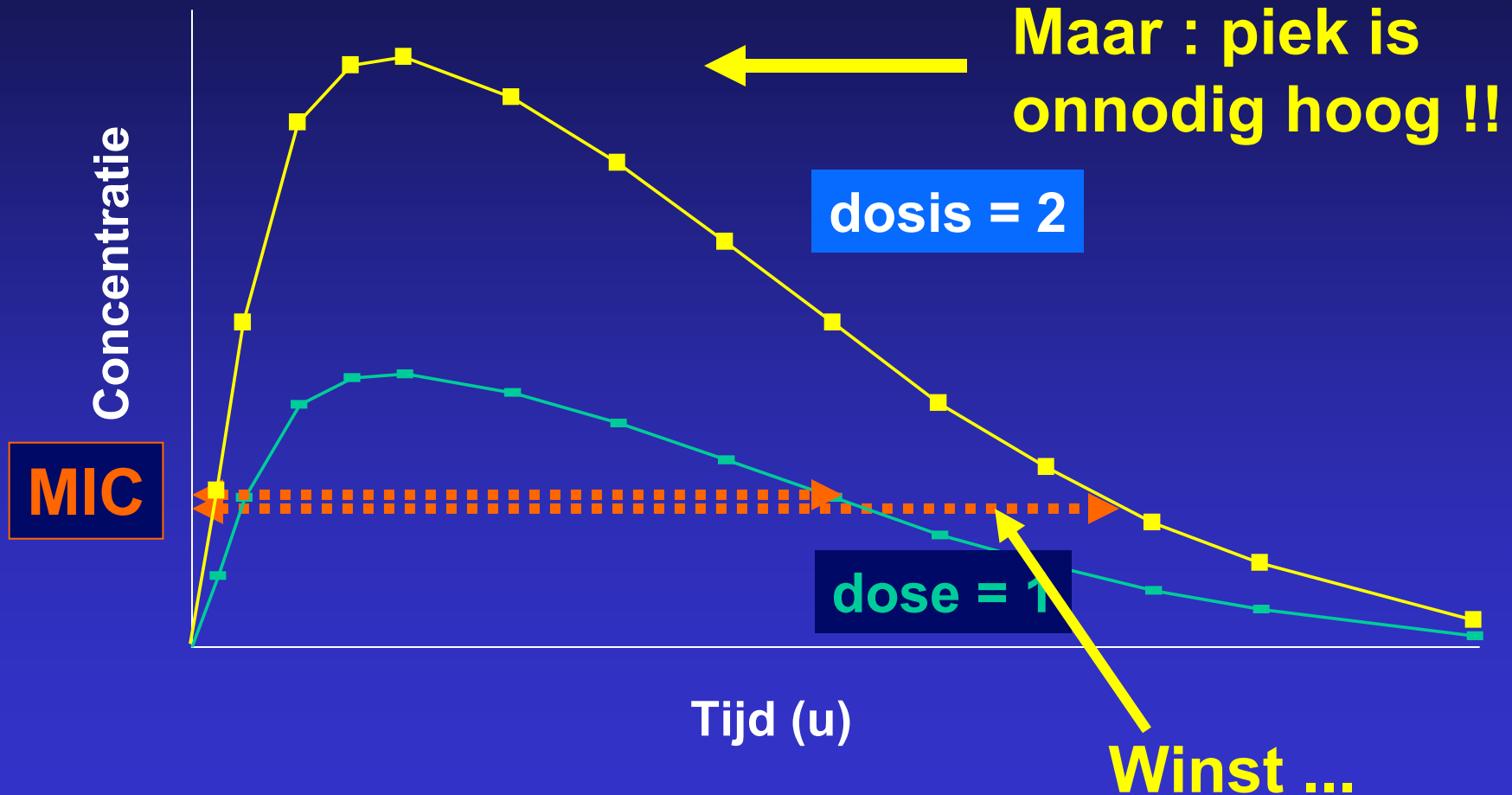
1. De eenheidsdosis verhogen ?

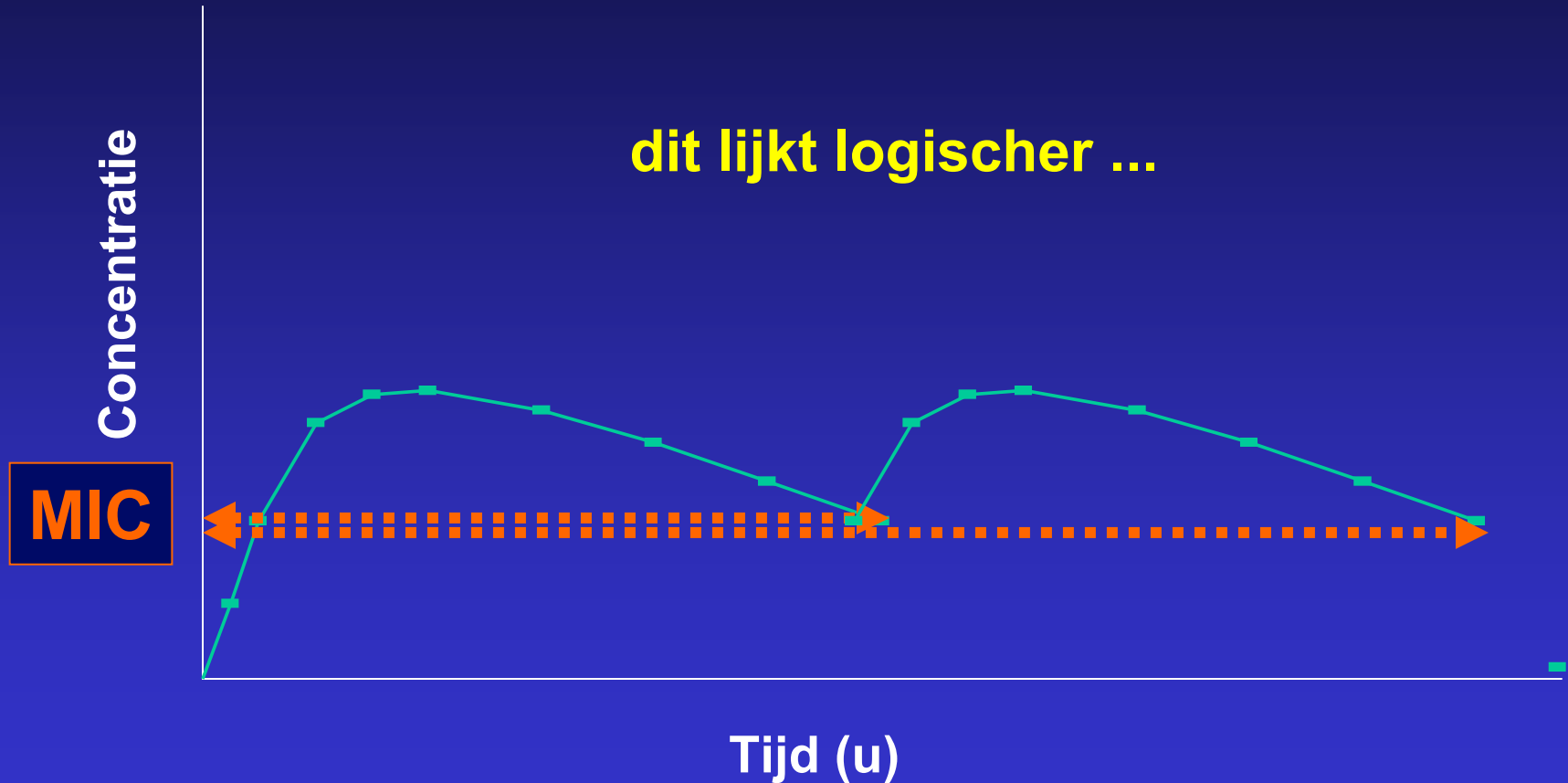
Hoe kan men $T > MIC$ optimaliseren ?

1. De eenheidsdosis verhogen ?

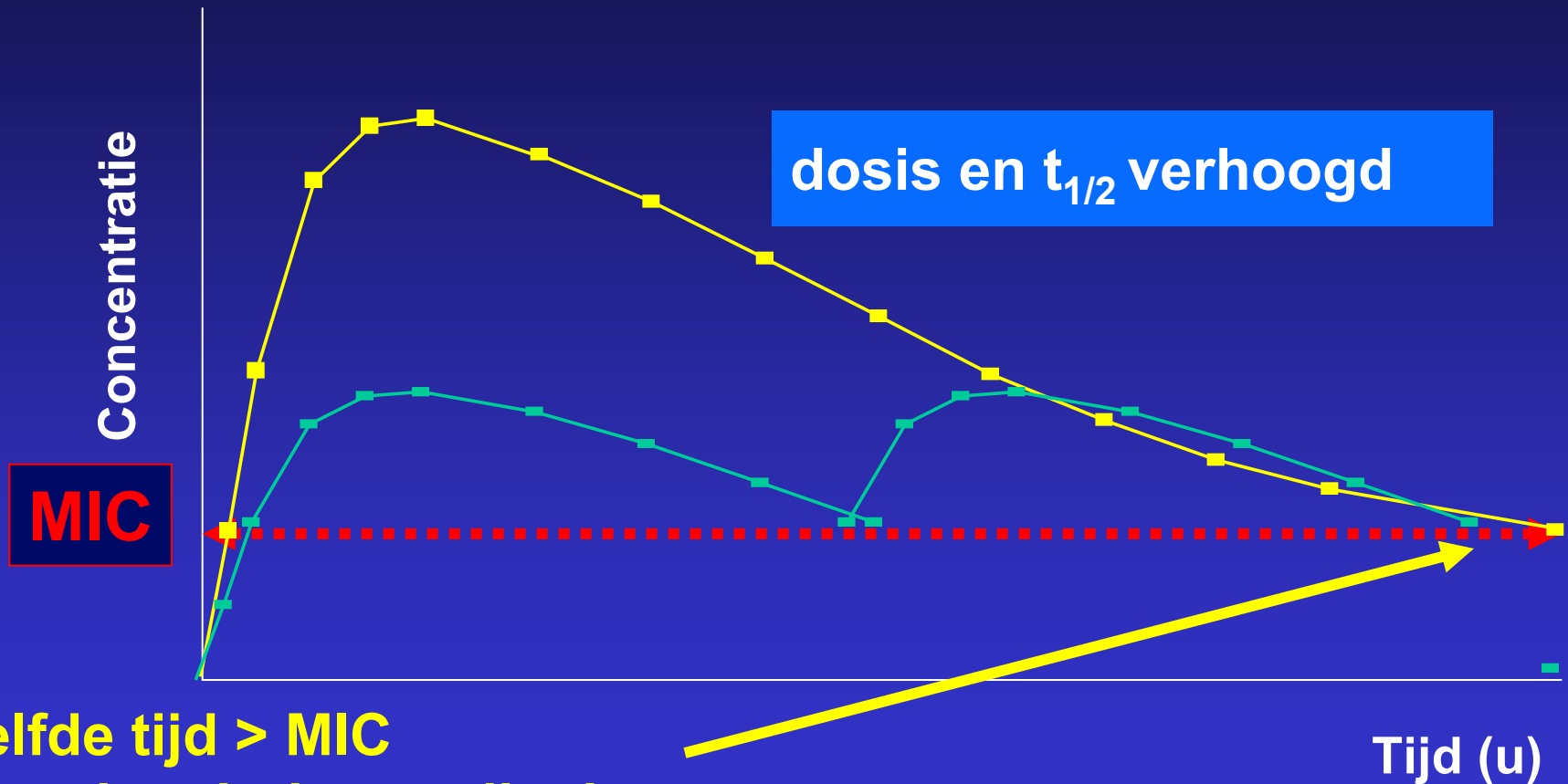
Hoe kan men $T > MIC$ optimaliseren ?

2. Het aantal toedieningen verhogen ?

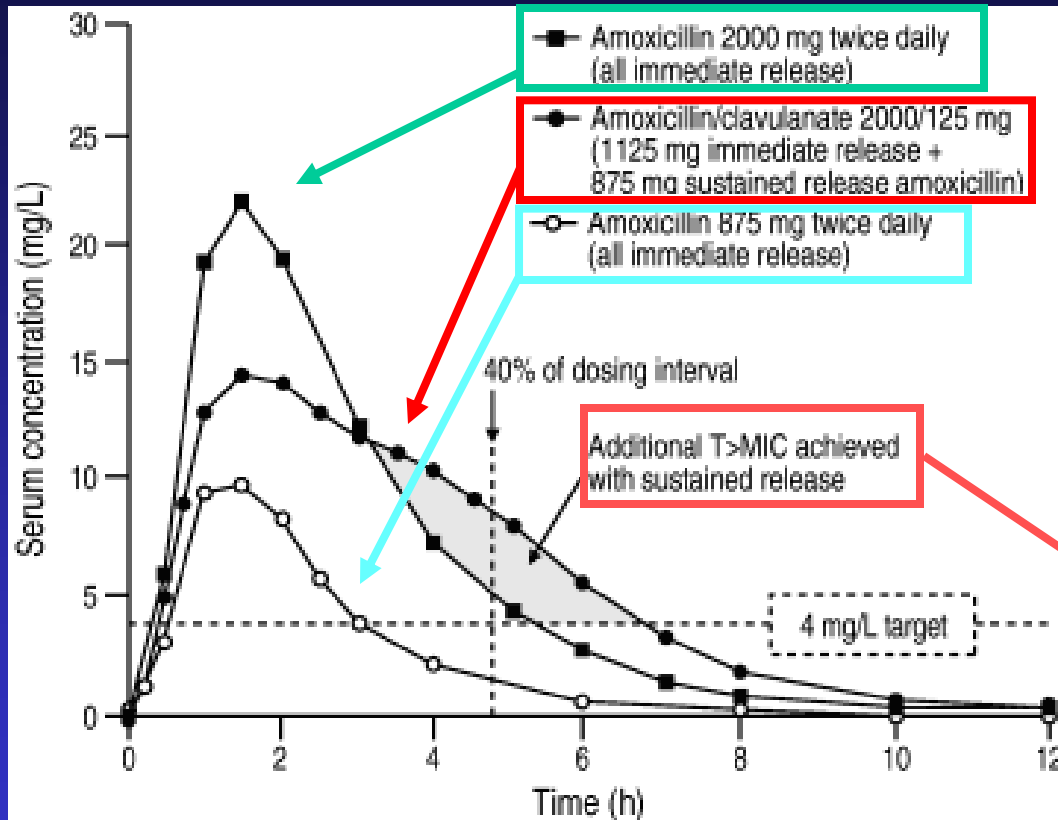
Hoe kan men $T > MIC$ optimaliseren ?

3. Een retardvorm met een hogere dosis ontwerpen ?

Zelfde tijd $>$ MIC
Maar in minder toedieningen...
→ Betera therapietrouw

Wat is een retardvorm ?

Jacobs, CMI (2004) 10 suppl 2 18-27

Voorbeeld : Amoxicilline /clavulaanzuur

1125 mg amoxi
+ 875 mg amoxi in een
galenische vorm met
verlengde werking
+ 125 mg clavulaanzuur

Laat toe van:

- ↘ de piek (niet nuttig)
- ↗ t > MIC (nuttig)

in vergelijking met dezelfde dosis bij directe vrijgave

β -lactams : toepassingen...

- Respiratoire infecties (orale toediening)...

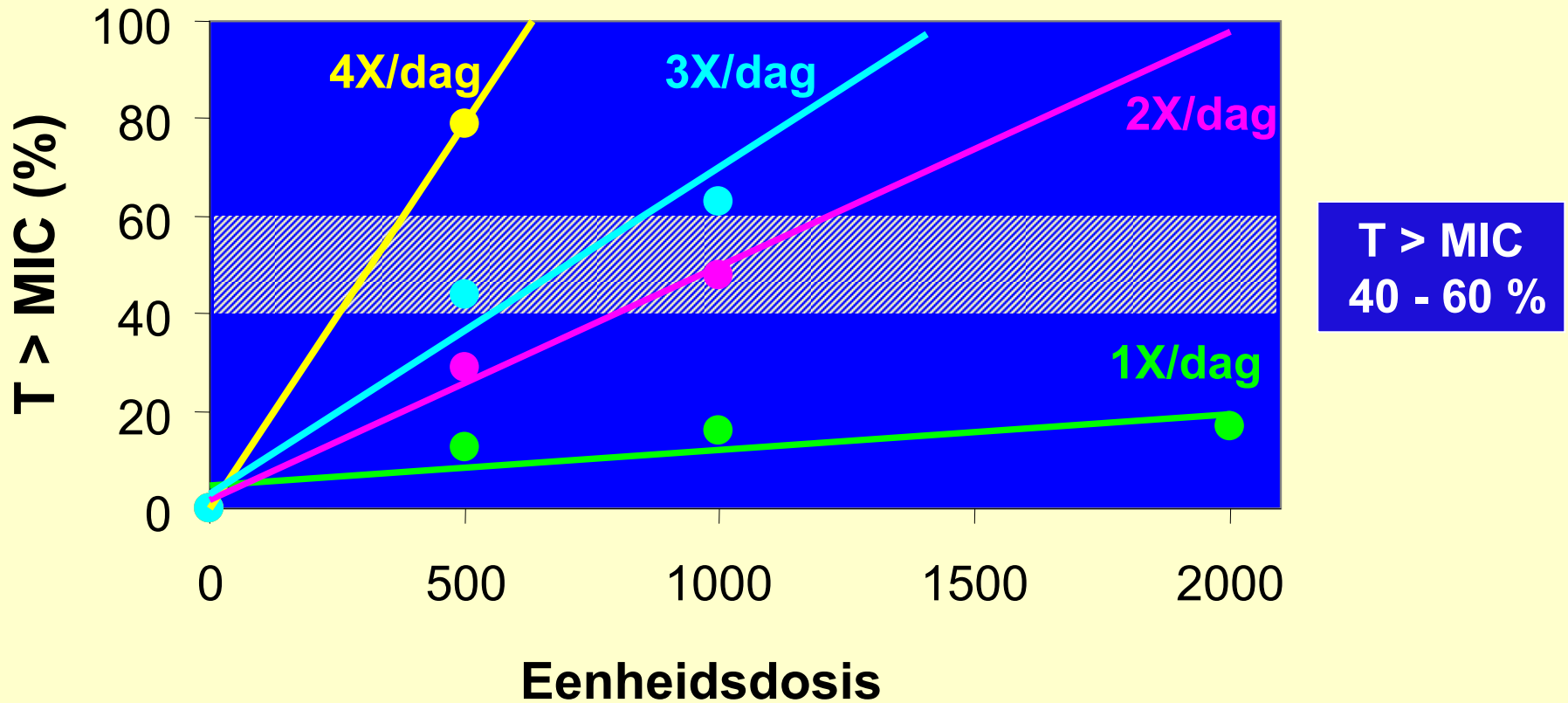

- Ernstige infecties (intraveneuze toediening)

Optimalisatie van de dosering van amoxicilline

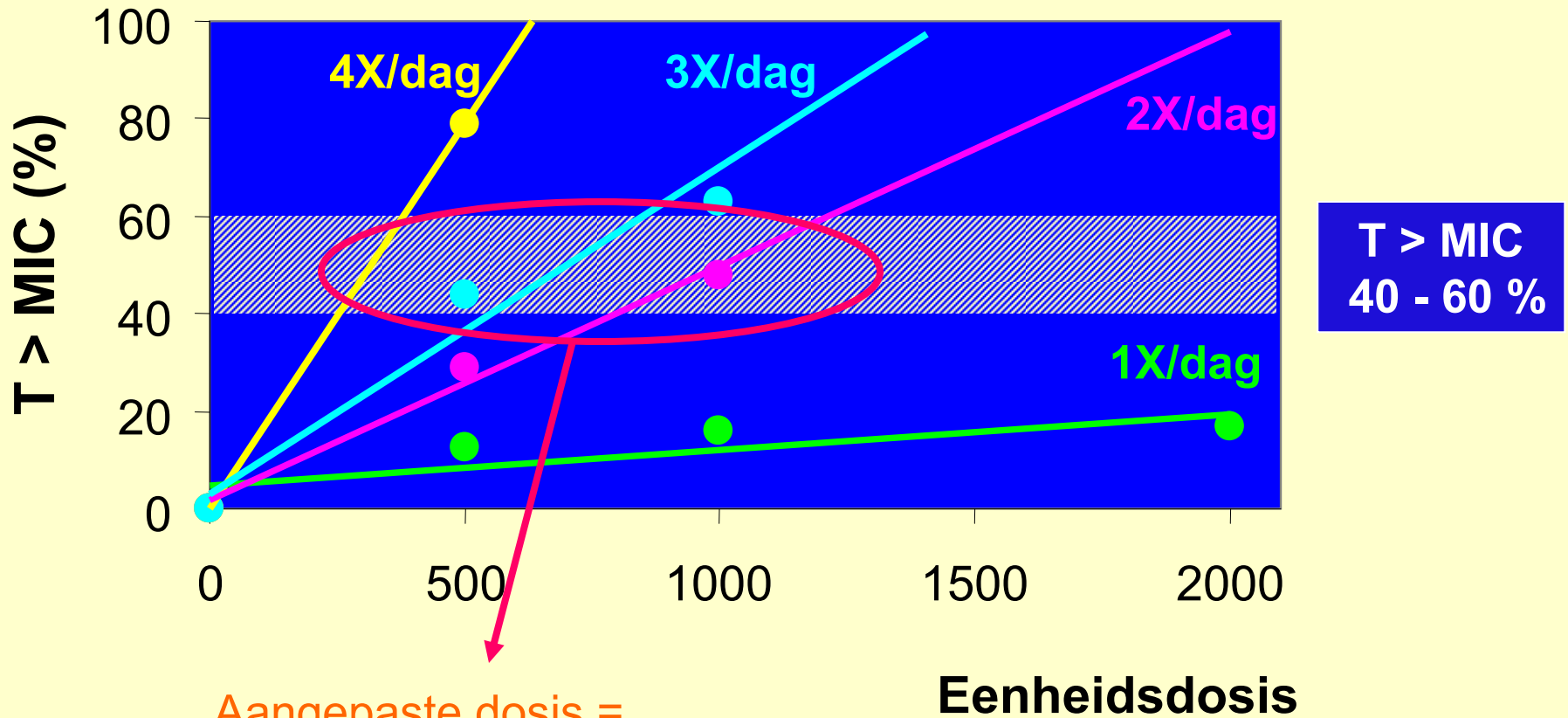
Orale amoxicilline (MIC = 1 mg/l)

T > MIC
40 - 60 %

Optimalisatie van de dosering van amoxicilline

Orale amoxicilline (MIC = 1 mg/l)

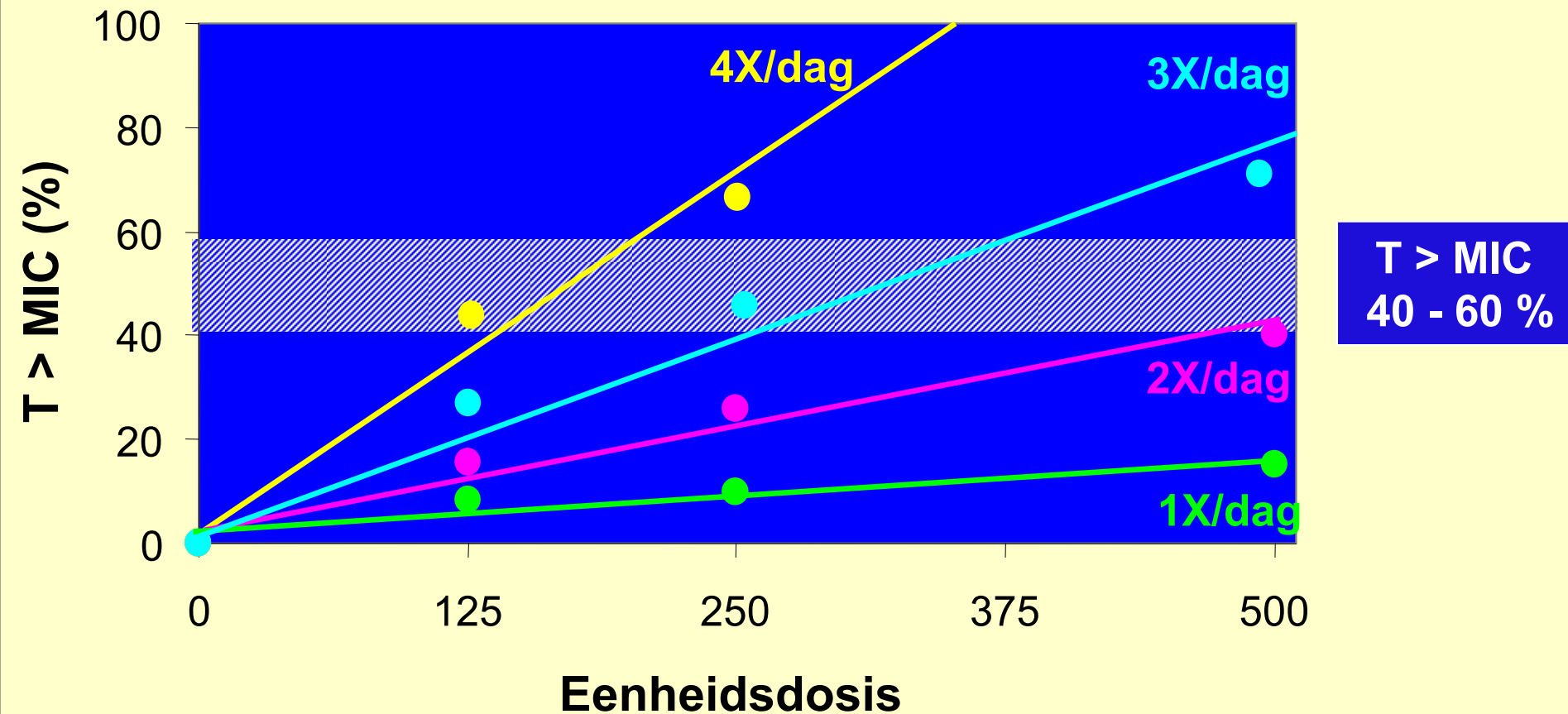
Aangepaste dosis =
500 mg 3-4 X/d of 1000 mg 2 X/d

Eenhedsdosis

T > MIC
40 - 60 %

Optimalisatie van de dosering van cefuroxime

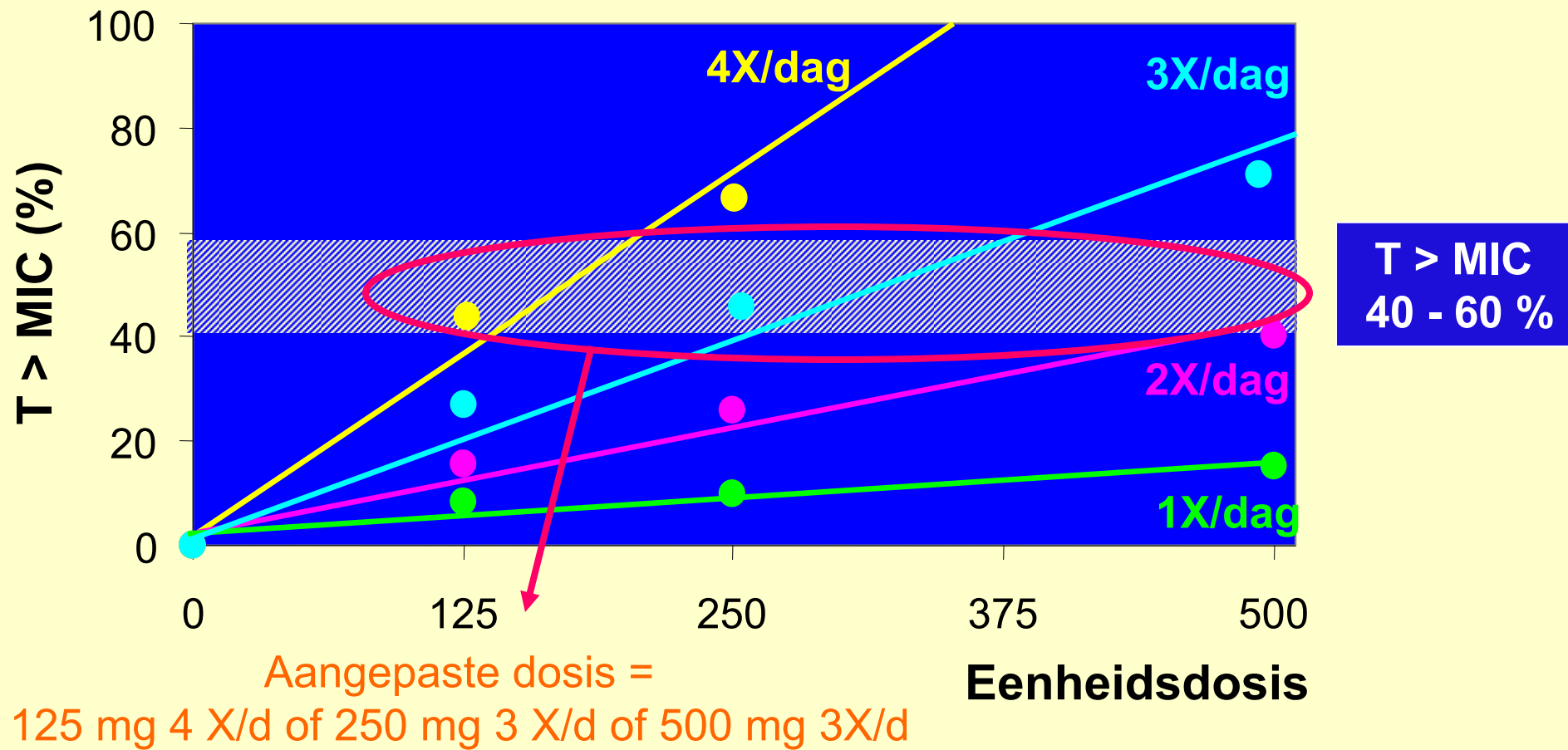
Orale cefuroxime (MIC = 1 mg/l)

Optimalisatie van de dosering van cefuroxime

Orale cefuroxime (MIC = 1 mg/l)

Orale β - lactams en *S. pneumoniae*

Een MIC van $\sim 2 \mu\text{g/ml}$ is het hoogste dat u kan bereiken onder optimale omstandigheden, d.w.z. 3x/dag en met een totale dagelijkse dosis van

- 3 g voor amoxicilline
- 1-1.5 g voor cefuroxime-axetil

PK/PD kritisch punt voor β - lactam po:

MIC $< 2 \mu\text{g/ml}$

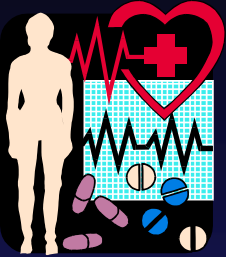
β -lactams : toepassingen...

- Respiratoire infecties (orale toediening)...

- Ernstige infecties (intraveneuze toediening)

Typische farmacokinetiek van een β -lactam IV *

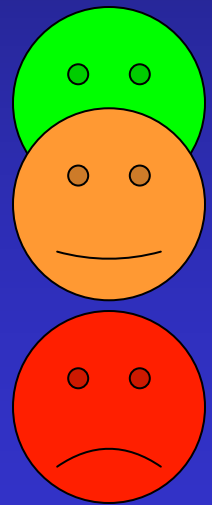
tijd (uren)	serumconcentratie voor :		
	0.5 g	1 g	2 g
2	25	50	100
4	12.5	25	50
6	6	12	25
8	3	6	12
10	1.5	3	6
12	0.75	1.5	3

* Eénmalige toediening; halfwaardetijd van 2u ; $V_d = 0.2$ l/kg

Typische farmacokinetiek van een β -lactam IV *

tijd (uren)	serumconcentratie voor :		
	0.5 g	1 g	2 g
2	25		
4	12.5	25	50
6	6	12	25
8	3	6	12
10	1.5	3	6
12	0.75	1.5	3

Waar wilt u zitten ?

* Eenmalige toediening, halfwaardetijd 2U, $V_d = 0.2$ l/kg

Optimalisatie van β -lactams IV tegenover “hardnekkige” organismen

- 2 g elke 12u

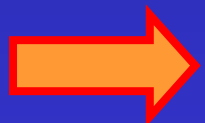
$T > MIC = 100\%$
als $MIC \leq 3 \text{ mg/L}$!

- 2 g elke 8 u

$T > MIC = 100\%$
als $MIC \leq 12 \text{ mg/L}$

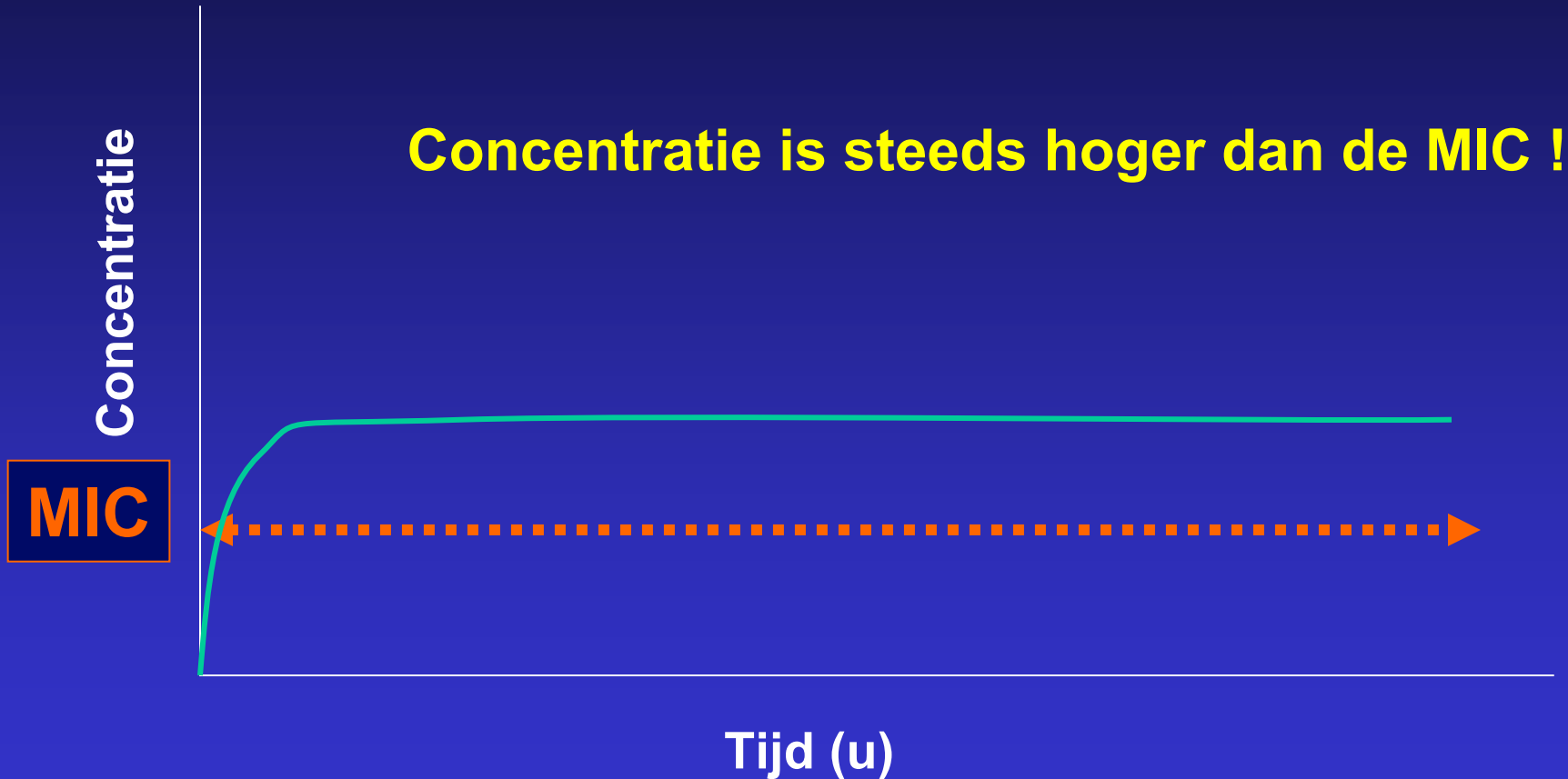
Een meer frequente toediening is een goede optie om de activiteitslimiet van β -lactams te verhogen bij de moeilijke gevallen ...

PK / PD - kritisch punt voor een β -lactam IV: $MIC < 8 \text{ } \mu\text{g/ml}$

Kan het nog beter ?

4. Continu infuus

Is het continu infuus dan de oplossing ?

JA:

- het is een geoptimaliseerde toedieningswijze
- men kan zo stabiele concentraties verkrijgen rond de 20 à 40 mg/L

Maar opgelet ...

- de stabiliteit van de moleculen in het oog houden
  - de kern van een β -lactam is erg delicaat ...
    - temperatuur !!!
- Mogelijke incompatibiliteit met andere moleculen die eveneens in continu moeten toegediend worden

Voorzichtigheidsregels in acht houden ....

Antibiotica van groep # 2

(naar W.A. Craig, 2000; herzien in 2002)

2. Tijdsafhankelijke antibiotica, weinig of niet beïnvloed door de concentratie, maar met langere nawerking (postantibiotisch effect)

AB	PK/PD Parameter	Doel
glycopeptiden tetracyclinen macroliden streptograminen fluconazole	AUC / MIC	De hoeveelheid antibioticum optimaliseren

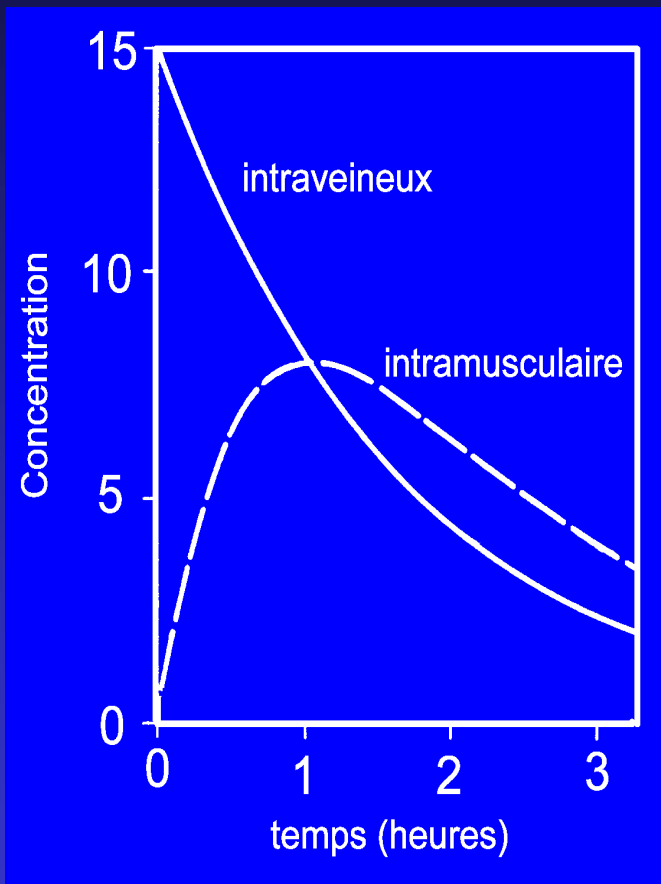
Antibiotica van groep # 3

(naar W.A. Craig, 2000; herzien in 2002)

3. Bactericide antibiotica **concentratie-afhankelijk** en met postantibiotisch effect

AB	PK/PD parameter	Doel
aminoglycosiden fluoroquinolonen daptomycine ketoliden amphotericine	piek en AUC / MIC	Piek en hoeveelheid antibioticum optimaliseren

Aminoglycosiden : hoe een piek verkrijgen

Naar Schorderet, 1998

1. **Gepast
toedieningsmethode**

➡ **administratie IV**

2. **Berekening van de
gewenste piek**

➡ **minimale piek = 8 X MIC**

3. **Berekening van de gewenste
dosis**

➡ **piek = dosis / Vd**

➡ **dosis = piek x Vd**

➡ **dosis = 8 x MIC x Vd**

Aminoglycosiden : welke dosis voor welke MIC ?

dosis (mg/kg)	piek (mg/L) voor $V_d = 0.25$ l/kg	piek/MIC als MIC =			
		4	2	1	0.5
1	4	1	2	4	8
2	8	2	4	8	16
3	12	3	6	12	24
4	16	4	8	16	32
6	24	6	12	24	48
8	32	8	16	32	64

Optimalisatie van het gebruik van aminoglycosiden

Geen behandeling met aminoglycoside voor bacteriën met een MIC

- $> 2 \mu\text{g/ml}$ voor moleculen met max. dagelijkse dosis van 6 mg/kg
- $> 4 \mu\text{g/ml}$ voor moleculen met max. dagelijkse dosis van 15 mg/kg

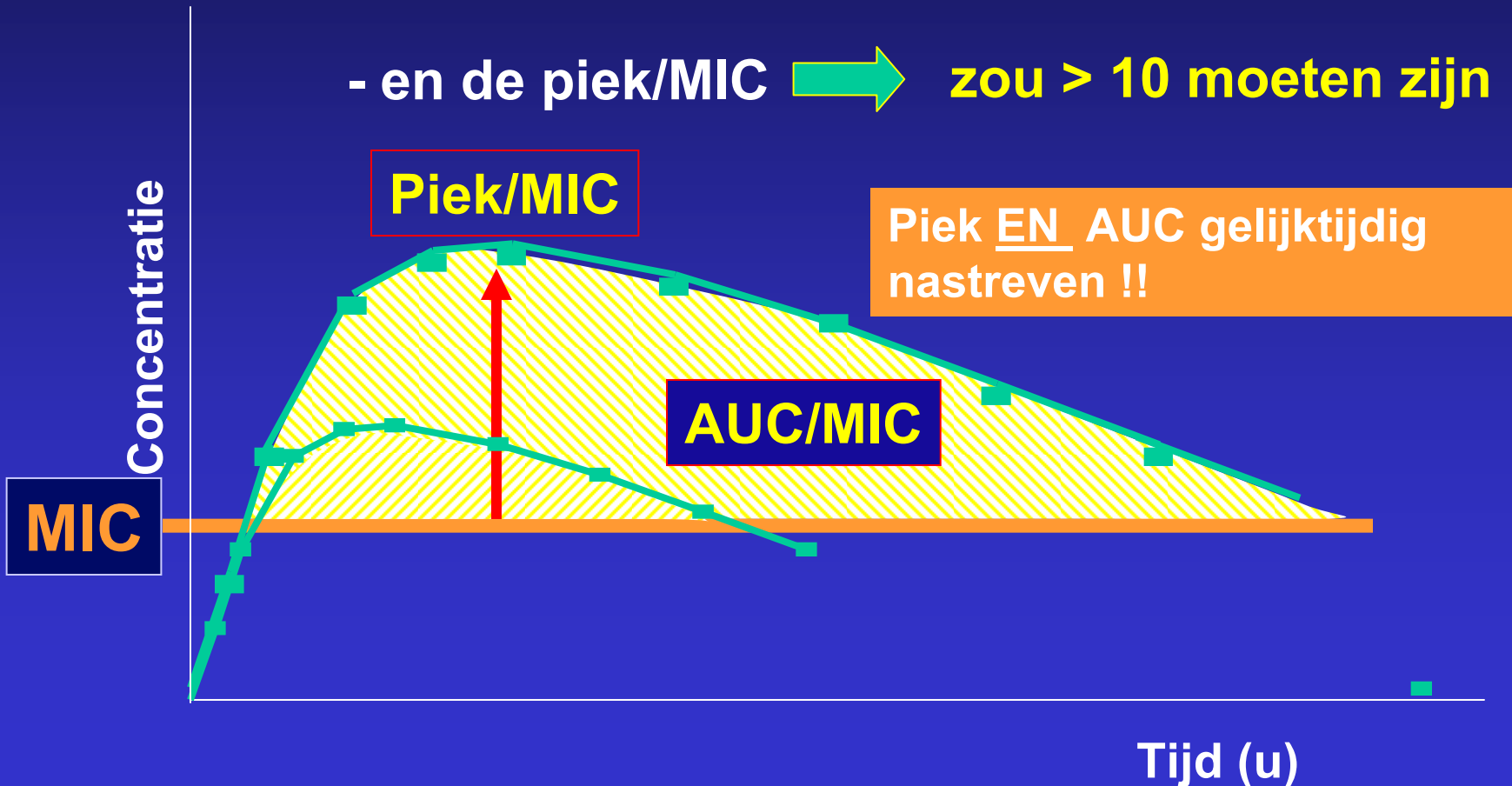
Kritische PK / PD -punten voor AG

- Genta, Netil, Tobra : $2 \mu\text{g} / \text{ml}$
- Amika / Isepa : $4 \mu\text{g} / \text{ml}$

Fluorochinolonen : een piek en een AUC verkrijgen

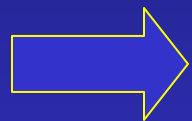
De toegediende dosis verhogen ter optimalisatie van :

- de AUC/MIC $\rightarrow$ zou > 100 moeten zijn
- en de piek/MIC $\rightarrow$ zou > 10 moeten zijn

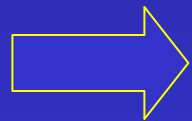

Hoe kan men AUC/MIC optimaliseren ?

$$\text{AUC} = \text{dosis} / \text{CI}$$

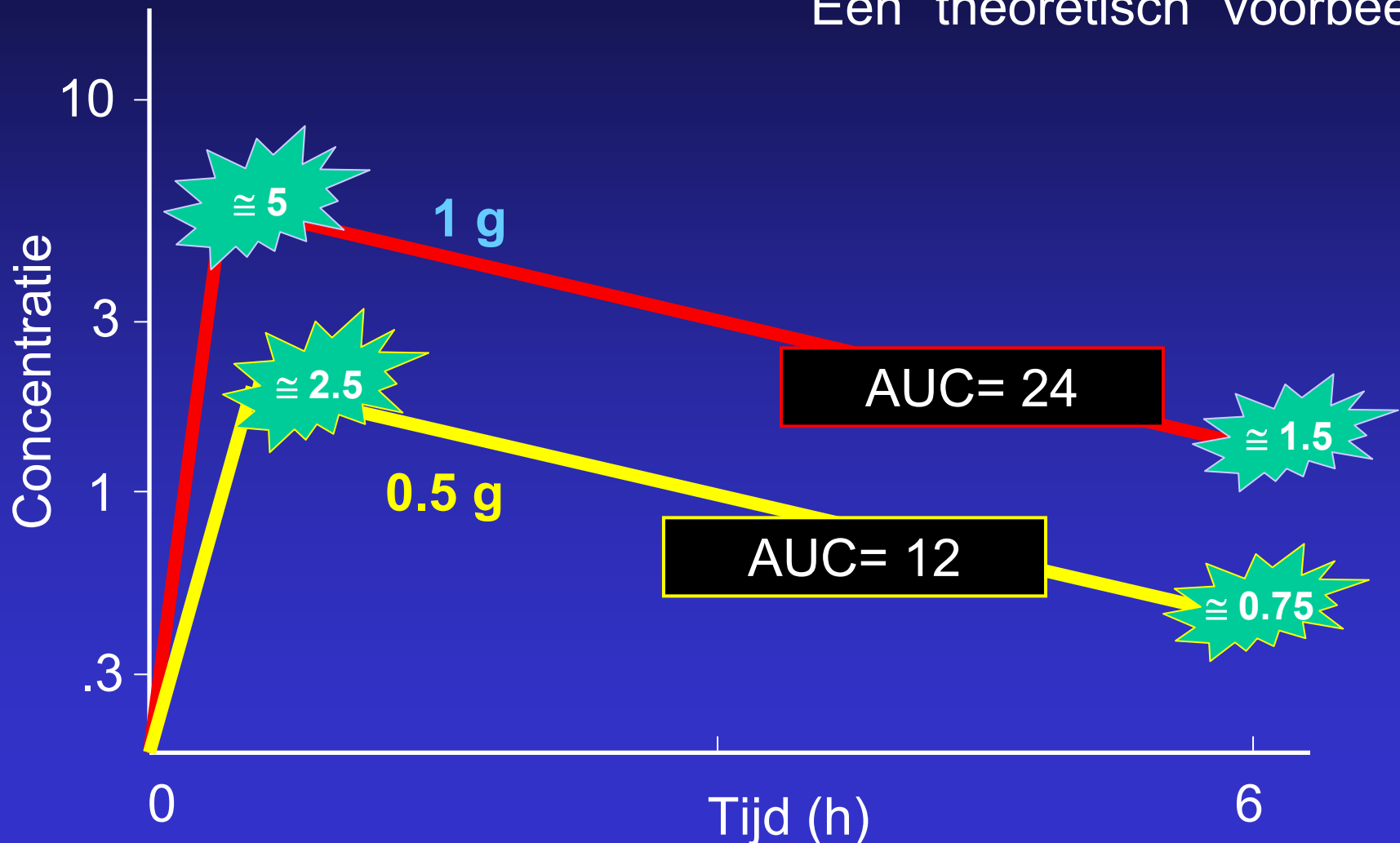
De dagelijkse dosis aanpassen
~ beoogde AUC

Het aantal toedieningen aanpassen
~ farmacokinetiek van de molecule

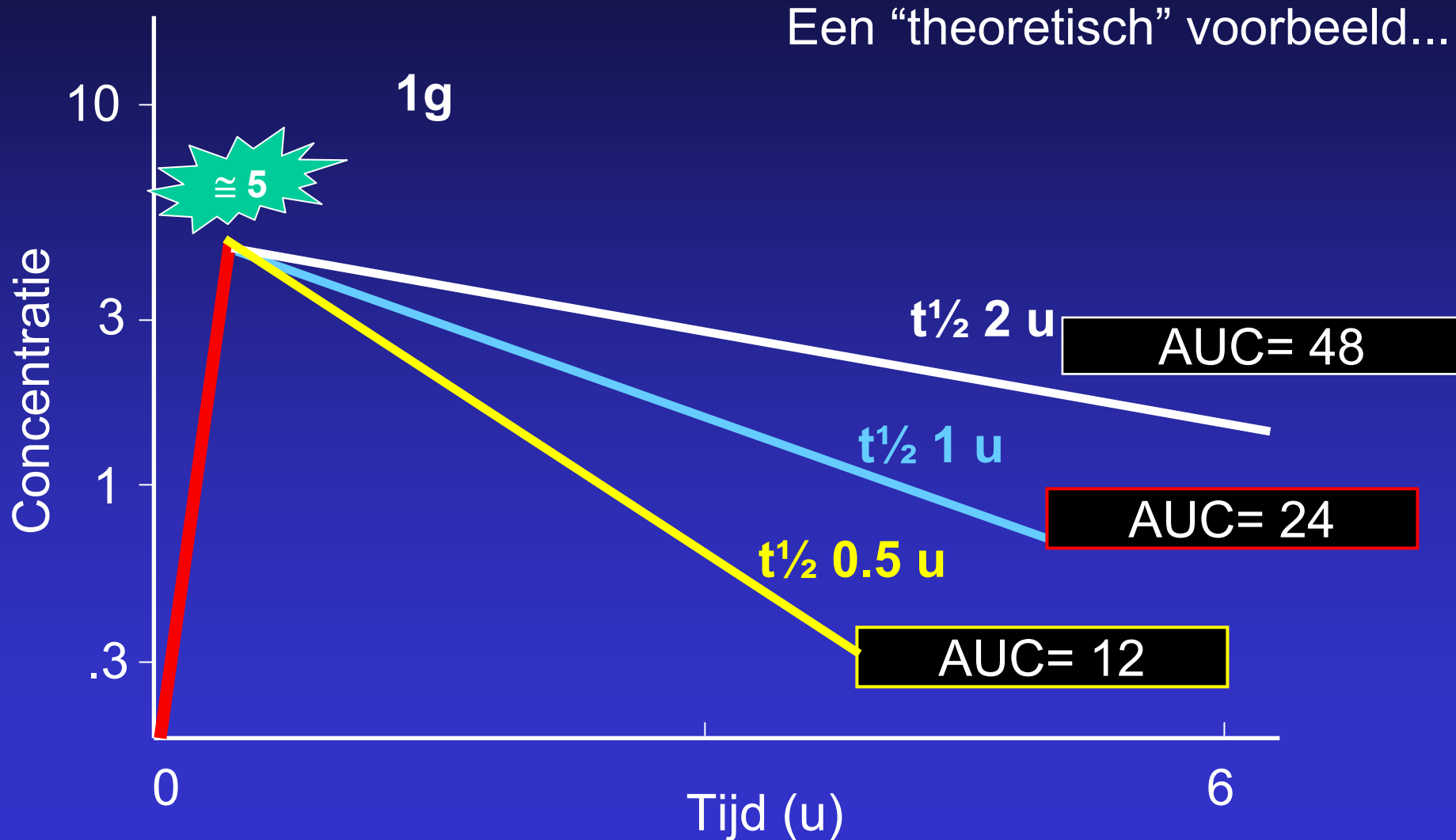
De AUC en piek na en dosis zijn evenredig met deze dosis

Een "theoretisch" voorbeeld...

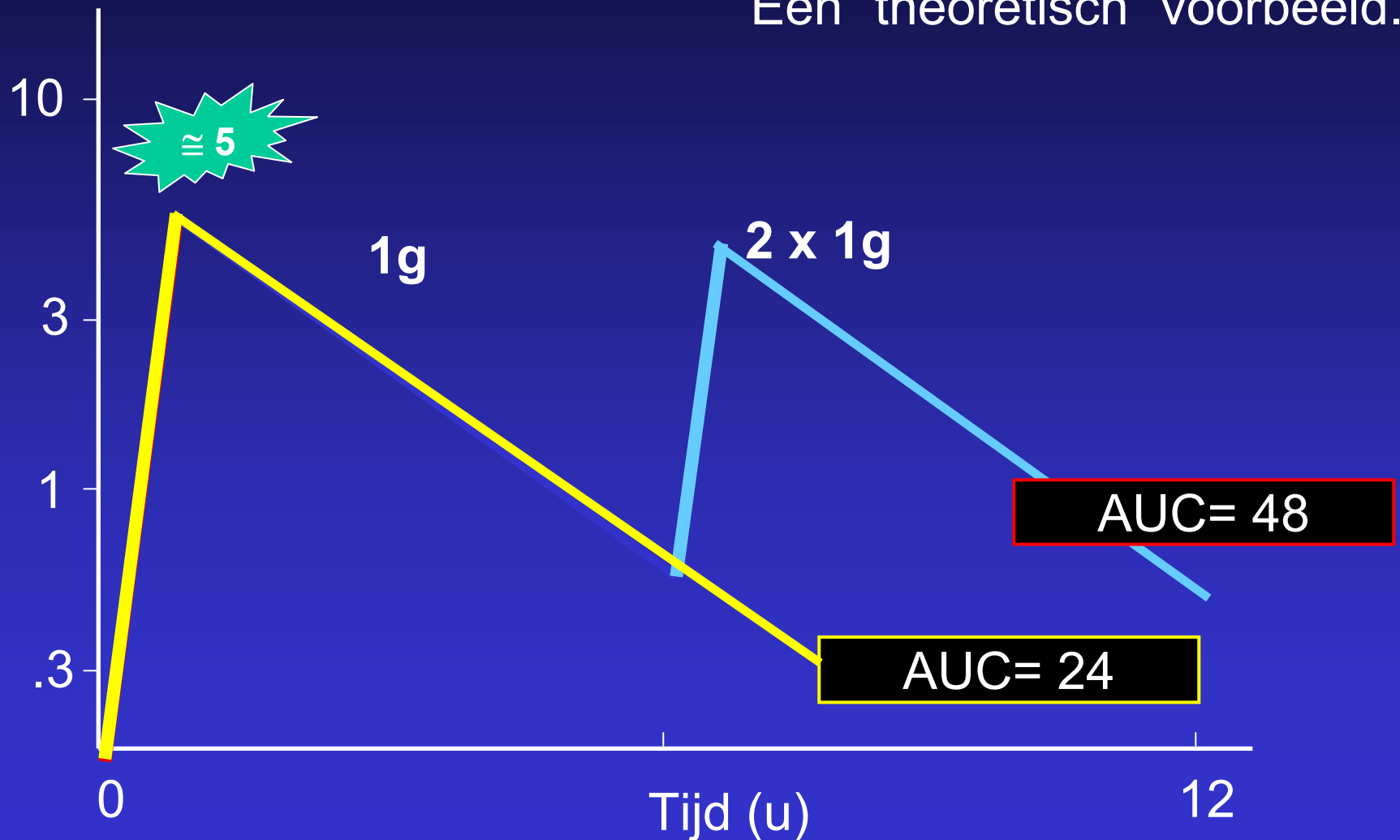

De 24u-AUC (maar **NIET** de piek ...) is omgekeerd evenredig met de klaring

De 24u-AUC (maar **NIET** de piek ...) is evenredig met het aantal toedieningen

Een "theoretisch" voorbeeld...

PK/PD van de fluoroquinolonen in 2 woorden ...

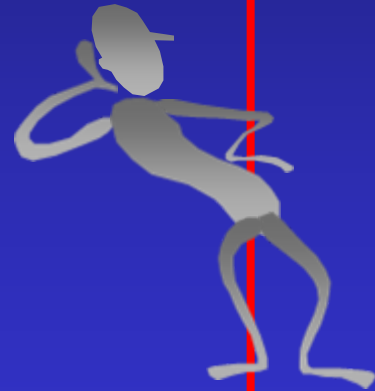
We herhalen :

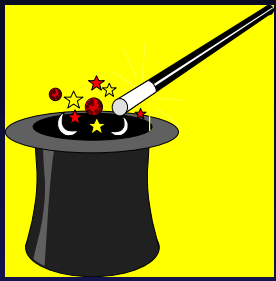
- De 24u-AUC is evenredig met de **dagelijkse dosis**
- de piek is evenredig met de **eenheidsdosis**

- een **24u-AUC / MIC > 125** behalen evenals
- een **piek / MIC > 10**

 doeltreffendheid

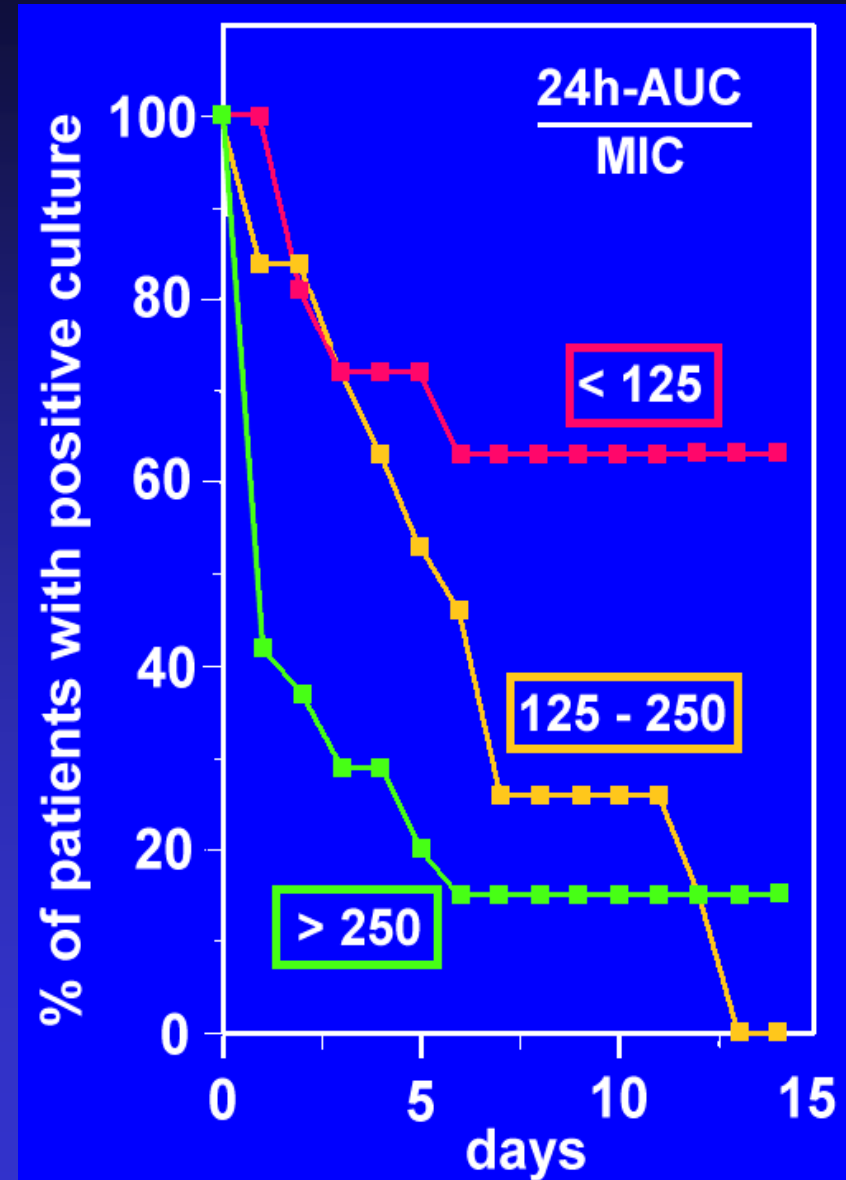
- en dus :
  - de totale dagelijkse dosis aanpassen
  - de eenheidsdosis aanpassen

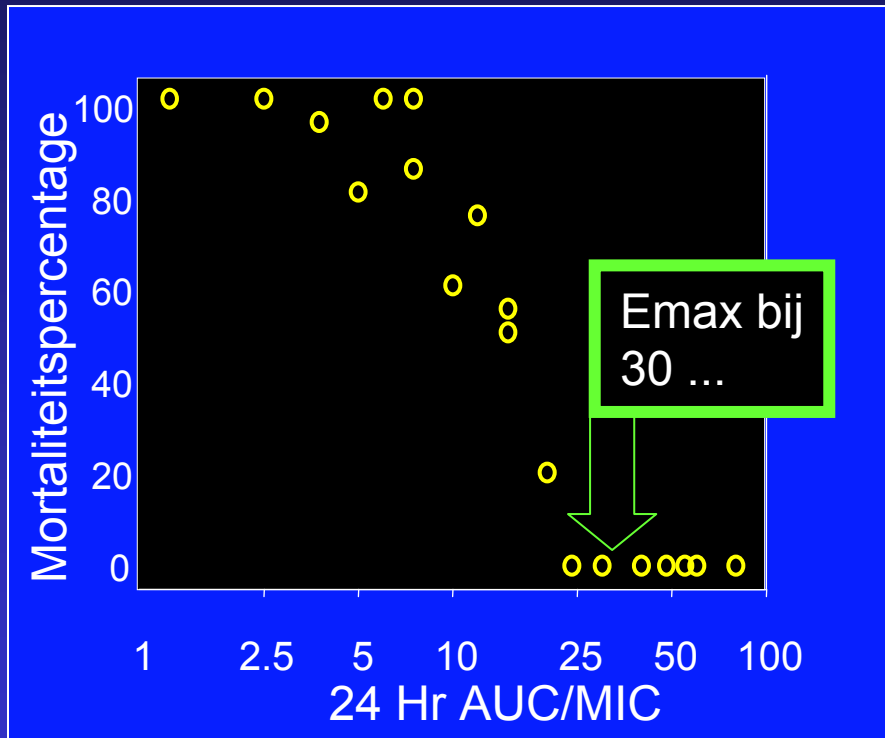
AUC/MIC = 125 : een magisch getal ?

De patiënten geven respons aan de behandeling in functie van de 24u-AUC van de chinolonen die ze toegediend krijgen en de MIC van het infecterend organisme (ter voorbeeld de Gram (-) infecties; zie sectie "methoden")

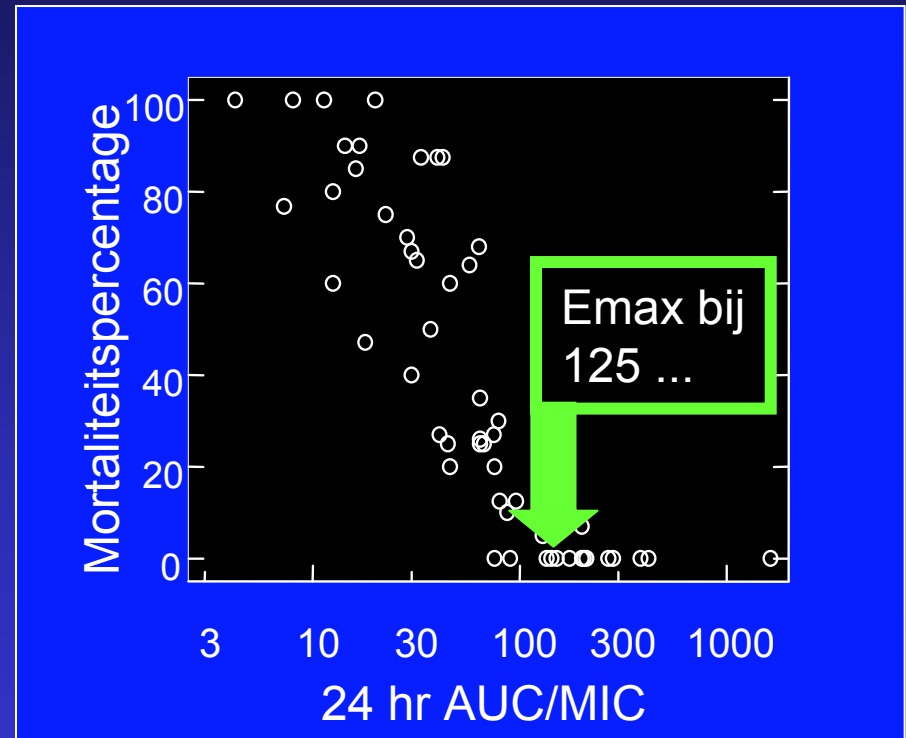

Maar vergeet niet dat, voor infecties met Gram (+), het immuunstatus kritiek is (zie methoden)

Relatie tussen 24U AUC/MIC en mortaliteit van de fluoroquinolonen ten aanzien van *S. pneumoniae* in immunocompetente of immunogecompromitterende modellen

niet-neutropeen

neutropeen

Naar W.A. Craig : 7th ISAP Educational Workshop, San Diego, CA, 2002

Definitie van de kritieke punten van PK/PD voor de fluorochinolonen

molecule	dosering (mg/24u)	kritieke punten PK/PD (mg/L)	
		AUC / MIC (24u)	piek / MIC
norfloxacin	800	0.1	0.2
ciprofloxacin	500	0.1	0.2
ofloxacin	400	0.2-0.4	0.3 - 0.4
levofloxacin	500	0.4	0.4 - 0.5
moxifloxacin	400	0.4	0.4

Aanpassing van de dosis volgens de MIC

---

dagelijkse dosis de levofloxacine	AUC *	Grens MIC $AUC_{24h}/MIC = 125$
250	28	0.2
500	56	0.4
1000	112	0.8

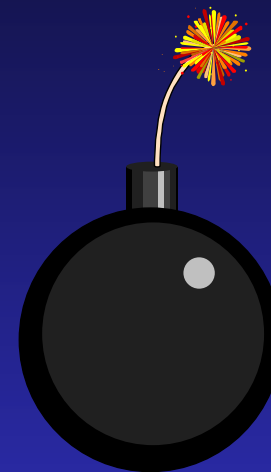
---

* gebaseerd op een normale halfwaardetijd;
CL ~ 100 mg/dl
dosissen voor een volwassene van 65 kg

Maar de eenheidsdosis moet binnen de toegestane grenzen gehouden worden ...

Neveneffecten die
aan de piek verbonden zijn :

Toxiciteit voor het CZS

Inhibitie van de cytochroom P450-enzymen
chondrotoxiciteit
fototoxiciteit

De meest actieve molecule kiezen

molecule	Dosering (mg/24u)	AUC *	MIC voor AUC/ MIC = 125	MIC <i>S. pneumo</i>
ofloxacin	400	66	0.5	2
levofloxacin	500	73	0.4	1
ciprofloxacin	1000	40	0.3	0.5-2
moxifloxacin	400	48	0.4	0.01-0.5

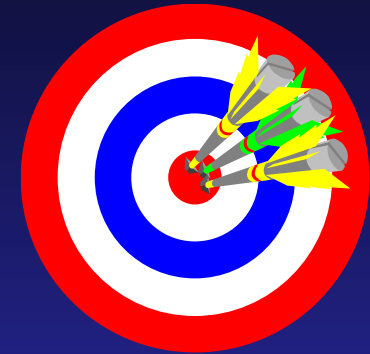
PK/PD : wat moeten we onthouden ?

1. Voor elke antibioticum moeten we, **op basis van de PK/PD**
  - het toedieningsschema bepalen
  - de dagelijkse dosis bepalen
2. De dosering aanpassen aan de **gevoeligheid** van de bacterie
  - op basis van de MIC van geïsoleerde kiem
  - of, bij gebrek hieraan, op basis van de lokale epidemiologie

farmacodynamie: op naar de toekomst ...

vandaag :

deze concepten toepassen
kan bijdragen tot een optimale
doeltreffendheid

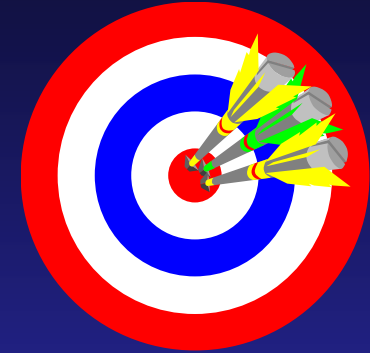
Maar we moeten ook aan de toekomst werken:

Hoe kan men deze kennis gebruiken om
resistentievorming te voorkomen ?

Farmacodynamie: op naar de toekomst ...

vandaag :

deze concepten toepassen
kan bijdragen tot een optimale
doeltreffendheid

Maar we moeten ook aan de toekomst werken:

Hoe kan men deze kennis gebruiken om
resistentievorming te voorkomen ?

Sectie 4 A

